

105362

1053

Biblioteca populară a „TRIBUNEI“

Nr. 23.

Fata Craiului din cetini.

De
BCU Cluj / Central University Library Cluj

George Coșbuc.

Sibiu, 1886.

Editura și tiparul Institutului tipografic,
societate pe acții.

4 cr. sau 8 bani exemplarul.

Un colț întreg de lume s'a fost înspăimântat
De spada și curagiul lui Tabără-'mpërat,
Domn mare și puternic din Țeara cu ne-norii.
El trece 'n șir de taberi cum trec secerătorii
Prin holdele răscapte; cu brațul seu robust
Deschide-o cale lată pe unde-i drum îngust
Și zboară fortunatec prin rîndurile dese
Și 'n veci cu biruință din grele taberi ese.
Deci dusu-mi-s'a veste prin lume și prin țeri
Și s'a perdut în umbră de-albastre 'ndepărtări
Că, de-ai cerca prin lume de-alungel și de-alatul,
Voinic nu poți să afli ca Tabără-'mpëratul!
Dar' totodată veste și vorbă s'a pornit,
Că Tabără-i om dosnic și-i trist neconținut
Și cât e ziua dînsul cu nimeni nu vorbește,
Cât par'că ceva-l doare și nu știu ce-'i lipsesce;
Că-i tot mereu pe gânduri și-i vecinic supărat.
Dar' pentru-ce? . . De-aceea, că bietul împărat
Avea trei fii răsboinici, ca nimeni pe sub stele,
Frumoși în Ți de pace și tari în Țile grele
Și demni de un tată, care e demn de-ai sei
feciori:

Era Voinic-Zorilă, copil născut în Țori,
Braț greu la bătălie și trăsnet la isbândă;
Era mezinul Grangur, om bun, inimă blândă,
Milos; și era fiul din urmă, Trandafir,
Frumos, ca o poveste, isteț ca un Arghir!
Așa erau feciorii: ear' Tabără-'mpăratul
Din inimă iubindu-'i pe unul ca pe altul,
Sta 'n cumpănă și 'n gânduri și mult îmi chibzuia
Și mult își bătea capul, căci dînsul nu scia,
La care dintre principi să lase 'mpărăția?
Din ei care-i mai vrednic? În care-i vitejia
Mai mult înoțelită? Un suflet creștinesc,
Menit pentru mărirea de tron împărătesc
Și-o inimă domoală, în care fiu trăiesce?
O minte mai vicleană pe care-'l fericesce?
Din ei care-i mai vrednic? — Iubindu-'i pe tustrei,
El nu putea s'aleagă pe nici unul din ei,
Ear' neputînd s'aleagă, era tot trist, sërmanul,
Și tot pe gânduri grele cu lunile și anul!

Dar' eată, veste mare prin lumi s'a străcurat,
Că 'n Meștera-Cetate, la Craiu-Încetinat,
Vorbesc stelele noaptea cu florile 'n grădină
Și dorul 'și-'l desmeardă pe-un fir de rocoină,
Pe-un snop de vîzdogele, pe-o creangă de bujor:
Căci are craiul fată frumoasă ca un dor
Din Țile cu speranță, cu-obraji ca trandafirii
Și-așa de drăgălașă ca patima iubirii!

Ea poartă haină-albastră și poartă pěr de aur
Și-i albă ca zăpada din ȃpilele lui Faur,
Și-o fată mai plăcută, prin șapte țeri crăesci,
Ca dalba Viorică nu-i modru sė 'ntâlnesci!
Ea șede 'ntr'o fereastră 'n a turnului zăbrele,
Purtând pe cap cunună de-albastre viorele —
Și-așa 'mi-s'a prins fata, și-așa 'mi-s'a jurat,
Că dintre toți voinicii primì-va de bărbat,
Pe-acel ce va fi 'n stare
S'ajungă la fereastra zăbrelei, din călare,
Luându-'i de pe frunte cununa cea de flori! . . .
Și 'n dar 'mi-se 'ncercară vitejii pețitori,
Căci nici unul nu poate sė facă vitejie,
Sė capete pe fata crăiască de soție!
Pe loc ce vestea fetei lui Craiu-Încetinat
Ajunse păn' la curtea lui Tabără-'mpărat,
Acesta prinde suflet și ear' înveselesce,
Și plin de bucurie, feciorilor vorbește:
„O, dragii tatii! Astăđi eu-'s vesel mult, căci eu
„Voiu scì din voi pe care sė-'l las în locul meu!
„Grăbiți tustrei la Craiul din Meștera-Cetate
„Și-acel ce-aduce fata, acela va domni!“ . . .
Așa vorbi 'mpăratul și dulce-apoi zimbì.

Atunci Voinic-Zorilă eșind, merge la staur;*)
Alege-un roib sėlbatic, cu frênele de aur

---

*) În părțile năședene nu se ȃdice staul, ci staur.

Și 'ncalecă și pleacă, se duce fulgerat
Cu gândul să-'mi alerge la Craiu-Încetinat
Și-acolo să câștige pe fată de soție:
Pe fată de-o câștigă, câștigă-o 'mpărăție!
S'a dus, s'a dus voinicul, pierdut în negre zări,
Lăsând în urmă-'i dungă de-albastre 'ndepărtări
Și nori de praf; și mers-a trei luni și jumătate
Și 'n urmă el ajuns la Meștera-Cetate,
Cu turnul de mărgelă și 'n giur cu bărbănoc.
La capătul cetății, Zorilă stă pe loc
Și caută 'n giur, căci roibul cu spaimă sforăiesce
Și-asvêrle din copite și 'n laturi se isbesce
Pe cale mai departe nu pleacă nici decum.
Descalcă Voinicul și vede lungă drum
Pe-o babă răzimată de cârja-'i noduroasă,
Cu ochi întrași sub frunte, cu trup p'a cărui oasă
Topitu-s'a fost carnea de ani și de năcaz.
Zorilă, cât ce-o vede, întoarce-al seu obraz
Și scuipă 'n sân cu scârbă, ear' baba dice: „Bine,
Dar' pentru-ce te tulburi și te feresci de mine?...
Căci macar eu-'s bătrână, dar' sfatu-'mi e frumos;
Pe mulți viteji cu sfatul din pacoste 'i-am scos
Și poate-acum și ție vr'un sfat să-'ți dau! Răspunde,
Din care parte-a lumii grăbesci și până unde?“..
Voinic Zorilă însă n'ascultă-al ei cuvânt,
Ci 'ncalecă și-aleargă precum aleargă 'n vânt
O frunză; roibul tinăr de spaimă beat aleargă,
Lăsând un nor de aburi pe narea sa cea largă

Și nu s'opresce până la poartă, la palat.
Pe loc înalții sfetnici și domni s'au adunat
Să vadă pe voinicul venit din depărtare,
Decumva-i dînsul vrednic de fapte mari și 'n stare
Să facă-o vitejie, precum nu s'a mai dat.
A doua și voinicul norocul 'și-a 'ncercat:
Copila sta 'n fereastră, frumoasă cum e luna,
Pe buze purtând zimbet, pe cap purtând cununa
De flori; fălos Zorilă împintenă-al seu cal
Și-aleargă, dar' — deodată grăbitul animal
Se 'mpedecă și cade și trei picioare-și frânge,
Ear' domnu-'i se răstoarnă cu trupul plin de sânge.
Pe loc craiul se duce la el; 'l-a ridicat
Și dusu-'l-a 'n palată; Zorilă rușinat
N'așteaptă zorii zilei; în meș de noapte lasă
Ăst loc fără norocuri și trist întoarnă-acasă.
Și Tabără-'i vorbește: „Ispravă nu-i nimic?
De geaba tu, Zorilă, porți nume de voinic!...“
Acuma Grangur ese, la staule grăbesce
Și-alege-un șoim, a cărui copită strălucesce
De-argintul din potcoavă; apoi blândul fecior
Încalecă și pleacă cu gânduri și cu dor
Să capete pe fata crăească de soție:
Pe fată de-o câștigă, câștig'o 'mpărăție!
Trecut-a munți și dealuri și culmi a străbătut,
Prin șapte țeri de-arîndul, ca vîntul a trecut
Și-a mers și și noapte prin țeri nenumărate
Și 'n urmă el ajunse la Meștera-Cetate,

Cu turnul de mărgele și 'n giur cu bărbănoc.
La capetul Cetății fugarul stă pe loc
Și sforăe și bate în țernă cu piciorul
Și nu mai vrea să plece. Descalecă feciorul
Și 'n giur privesce: vede o babă, care sta
De cârje răzimată și care-apoi era
Mai slabă decât moartea, cu fața schimosită,
Cu mâni ca reschitoare și-așa de mult urită,
Încât de groază Grangur privirea 'și-a 'nturnat;
Ear' baba 'nhoalbă ochii și-'i dice aședat:
„De ce te tulburi oare și te feresci de mine,
Căci eu din moarte scos-am pe mulți viteji
ca tine
Și-am fost sfătuitoare la multe vitejii . . .
Dar' unde mergi copile? din care țeară vii?“
Ci Grangur nu răspunde. Încalecă și pleacă
Și-aleargă 'ncât în fugă nici vânt să nu-'l întreacă;
Fugarul plin de spaimă, se duce ca turbat
Și nu s'opresce până la poartă, la palat.
Îndată prin Cetate cuvântul se lătesce,
Că alt voinic venit-a din lume și voesce
Să ia cununa fetei lui Craiu-Încetinat.
A doua și toți domnii din curți s'au adunat;
Copila stă 'n fereastră, frumoasă cum e luna
Purtând suris pe buze, pe cap purtând cununa
De flori; Voinicul Grangur e 'n șea, și plin
de foc
Aleargă roibul tinăr săltând, dar' la un loc

Se 'mpedecă fugarul grăbit și gîtu-'și frînge,
Ear' Grangur se răstoarnă cu trupul plin de
sânge.

Îndată sărind craiul, de jos 'l-a ridicat
Și dusu-'l-a 'n palută, dar' Grangur rușinat
N'așteaptă zorii țilei, nu-'i trebuie mireasă:
În cap de noapte pleacă pe nesciute-acasă.

Și Tabără-'i vorbește: „Nimic? Sciut-am eu,
„Că nici tu nu ești vrednic să fii copilul meu!“

Atunci Trandafir plînge și din palută ese
La staule grăbit-a și dintre cai alese
Pe cel cu șea de-aramă; încalecă pe el
Și pleacă și se duce și sboară rîndunel
Și lasă 'n urmă codrii și munți în urmă lasă
Și-aleargă, cum aleargă dorința ce-'l apasă,
S'ajungă mai degrabă la Craiu-Încetinat
S'arete că la 'nvingeri de mult el s'a dat,
Să capete pe fata crăiască de soție:
Pe fată de-o câștigă, câștig' o 'mpărăție!
Și mers-a crăișorul cu gândul ce 'și-a pus
Țeri multe și străine; o lună s'a tot dus
Prin locuri fără nume, pe căi ne mai călcate
Și 'n urmă el ajunsese la Meștera-Cetate,
Cu turnul de mărele și 'n giur cu bărbănoc.
La capetul Cetății fugarul stă pe loc
Și sforăe cu spaimă și coama 'și-o sbîrlesce.
Descalecă voinicul și lîngă drum zăresce
Pe baba cea urîță, pe care 'mi-o 'ntâlnir'

Și frații sei. O vede voinicul Trandafir,
Ci nu-și întoarce fața, nu face semn cu mâna
Să-i peară din vedere. Atunci a ȃis b tr na :
„O, scumpe, Trandafire! de vrei să biruiesci,
„ ntoarn -acasă ear  la curți împărătesci
„Și-ți ia un cal mai harnic, ia-ți cal mai în putere!
„ ntoarn -acas', întoarnă la tatăl-teu și cere
„Vestitul Cal-din-Spumă cu păr într'aurit,
„Căci e n sdrav n calul și-i roib nedumerit.
„El singurul pe lume e calul, care-aleargă
„Prin nori și prin văzduhuri și bate lumea largă
„De-alungul și de-alatul pe țeară și pe mări;
„El sv rle foc pe gură și flacără pe nări
„Și poate să vorbească cu stele și fortune! —
„ ncalec  pe d nsul, căci d nsul îți va spune
„Prin vorbe tot aceea ce nu-ți pot spune eu!...“
Atunci încet se lasă prin aer un nor greu
Și-acopere pe babă; ear' Trandafir s'aruncă
Pe calul seu și trece un deal, un șes, o luncă
Și tot mereu se duce pe drum îndelungat
Și-ajunge ear' în țeara lui Tabără-mp rat.
  r s Voinic-Zorilă și Grangur încă r s-a,
C nd 'l-au v ȃut în curte, ear' împăratul ȃis-a :
„Și tu te 'ntorci acasă cu brațul gol? Mă mir!...“
Atunci în genunchi cade viteazul Trandafir:
„ ntorc, ci ear' m'oiu duce, căci nu dorese nimic ,
„Dec t s  'nving, părinte, pe dalba Viorică,
„Bujor de primăvară cu ochi de brebenei;

Căci cine oare 'n lume 'l-ar fi 'ncercat, vedând
Că-i slab, de stă pe moarte. Mezil' însă, rîdînd
Și vrînd el joc să-și bată de frate-seu grăbesce
Și scoate-afară calul și-apoi în rîs vorbește:

„Ei, frate Trandafire, pe-acesta 'l-ai uitat! —

„Încalecă-'l și-aleargă la Craiu-Încetinat

„C'acesta-i Cal-din-Spumă!“

Așa 'mi-a ȃis Voinicul 'și-a pus apoi în glumă
Jăratecul sub barba fugarului . . . Minuni!

Căci eată calu'ncepe să mănăce din cărbuni

Cu poftă fără margini, cât nesăturat pare;

Și 'u vreme-ce mănâncă, se 'ngrașă tot mai tare

Și tot mai mult, și 'n urmă, când el 'și-a is-

BCU Cluj / Central University Library Cluj   prăvit

Ciudatul prînd, nechează și 'n giur 'mi-s'a rotit

De ȃce ori și-atuncia se 'nschimbă 'n roib,

a cărui

Frumseță n'avea seamên pe-acest pâmênt, căci

pêru-'i

Era pěr dalb de aur. Se miră Trandafir,

Și Grangur și Mezilă și Tabără se mir',

Ear' Cal-Vestit-din-Spumă vorbește cu glas tare :

„Atât'amar de vreme am fost uitat, de-'mi pare

„Că-'s veacuri! Dar' acuma stăpân 'mi-am că-

pētāt! — —

„Încalecă, stăpâne, că-i vremea de plecat!

„Dar' bagă numai seamă, stăpâne mult iubite,

„Căci dalba Viorică nu vrea să se mărite

Stă fata 'ntr'o fereastră, purtând pe cap cununa
Și rîsuri pe guriță; și Craiul semn a dat:
Vestitul Cal-din-Spumă se pune pe-alergat
Și fuge nebunatic și sboară porumbesce
Și trece ca săgeata, cât aerul plesnesce
Și vîjăe sêlbatec. Un semn de nou se dă.

Atunci pe sub fereastră fugarul fulgeră:
Voinic Trandafir prinde cununa cea măeastră;
Strîngînd la pept, sărută pe fata din fereastră
Apoi se perde 'n aer cât nu s'a mai zărit!— —

Un țipet lung atuncia din turn a răsărit;
Era țipetul fetei învinse; era graiul
Copilei înecate de dragoste. Ear' Craiul
Se miră, se crucește și 'ntreabă 'nărmurit,
Că cine-a fost voinicul, din ce țeri a venit
Și unde-a mers? Răspuns-au, acei ce-au prins
de veste,

Că Trandafir se chiamă și-un Fêt-frumos el este
Și-i un voinic, feciorul lui Tabără-'mpărat!

Atunci Craiul se 'ntoarce și mari porunci a dat
Și 'n clipă toți curtenii de nuntă se gătară,
Pe cai fără de splină cu toți încălecară,
Și 'n carul de mireasă pe fată 'mi-o puneau
Și-apoi cu veselie plecând, ei se duceau
Trecînd prin tot orașul din țeară, prin tot satul
Și-ajuns-au toți în pace la Tabără-'mpăratul!

Apoi o lume 'ntreagă trezitu-s'a 'n cântări
Și dusu-'mi-s'a veste prin nouă-deci de țeri,
Că Trandafir, voinicul fecior, 'mi-se cunună
Cu dalba Viorică. Atunci în voe bună
Curgea vinu'n păhare de aur, ear' la mese
Ședeau în ți de praznic, vestite 'mpărătese
Și crai cu stele 'n frunte și harnici împerați
Și sfetnici luminați.

Ear' când era sərbarea mai dulce și mai lină,
Mireasa ia păharul și mirelui închină
Și-'i ȃice: „Trandafire, în veci să fii al meu
Și 'n veci cu veselie, a ta să rămân eu!“
Și ea se pleacă dulce, sărută p'al ei mire
Și rȃde și ear' ȃice: „Viteze-Trandafire,
„Primesce-ți ear' sărutul, pe care 'mi-'l-ai dat,
„Precând eram eu fată: ci dă-'mi-un sărutat,
„Acum pe drept, căci astăȃi de lume nu ne pasă!“
Și 'n vreme-ce Voinicul sărută pe mireasă,
Stă Tabără-'mpēratul rȃdēnd și 'nveselit,
Apoi el ia păharul sē 'nchine și-a vorbit:
„Voinice Trandafire, născut ai fost pe lume
„Sē-'ți faci un vestit nume, s'adaugi la renume
„O mare-'mpērație! . . . Mulți ani tu sē trȃesci
Și 'n pace 'mpērația cu har s'o stăpȃnesci! . . .“
De-atunci vȃȃut-a lumea pe Craiu-ȃncetinatul
Strȃngēndu-'mi-se 'n brațe cu Tabără-'mpēratul!

Cluj, Februarie 1886.

INSTITUTUL TIPOGRAFIC

din Sibiiu

execută tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipăresce cărți de tot felul, anunțuri de căsătorie, anunțuri funebre, placate, bilete de vizită, conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile moderate.

Deasemenea Institutul primesce în editură cărți școlare și în genere cărți menite a fi răspândite în popor, precum sînt: povești, snoave, poezii populare, istorioare morale, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii scrise în stil popular și alte deasemeni.

Condițiunile editurii urmează a fi stabilite prin bună învoială între autor și direcția Institutului.

Din Biblioteca populară a „TRIBUNEI“

au apărut până acuma:

Nr. 1.	Pădureanca. Novelă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș. elegant.	40 cr. = 1 leu n.
Nr. 2.	Fata Stolerului, de Matilda Cugler-Poni. Ediția II. broș.	5 cr. = 15 bani.
Nr. 3.	Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T. Mera. Ediția II. broș.	4 cr. = 15 bani.
Nr. 4.	Pipéruș Pétru. Poveste de I. T. Mera. Ediția II. broș.	8 cr. = 20 bani.
Nr. 5.	Păcălă și Tândală. Anecdotală de Silvestru Moldovan.	3 cr. = 6 bani.
Nr. 6.	Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu, cu legător-tipograf.	25 cr. = 50 bani.

- Nr. 7. **Teiu-legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. broș. . . . . 8 cr. = 20 bani.
- Nr. 8. **Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. . . . . 16 cr. = 40 bani.
- Nr. 9. **Flica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. broș. . . . . 14 cr. = 28 bani.
- Nr. 10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. broș. . . . . 3 cr. = 6 bani.
- Nr. 11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Poni. 8 cr. = 16 bani.
- Nr. 12. **Îndărătnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. broș. . . . . 8 cr. = 20 bani.
- Nr. 13. **Blăstēm de mamă.** Legendă populară din giurul Nă-sūdului, de George Coșbuc. . . 8 cr. = 16 bani.
- Nr. 14. **Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. . . 1 fl. = 3 lei n.
- Nr. 15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. broș. . . . . 5 cr. = 10 bani.
- Nr. 16. **Din Bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frēmētări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. broș. . . . . 8 cr. = 16 bani.
- Nr. 17. **Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. broșurat. . . . . 8 cr. = 16 bani.
- Nr. 18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. broșurat. . . . . 8 cr. = 16 bani.
- Nr. 19. **Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. 8 cr. = 16 bani.
- Nr. 20. **Un pețitor îndărătnic.** Novelă de Björnstjerne Björnson. (1886). . . . . 8 cr. = 8 bani.
- Nr. 21. **Prietinul meu Vēntură-Țeară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. . . 8 cr. = 16 bani.
- Nr. 22. **Scăpărătorea.** Din povestile lui Andersen. 4 cr. = 8 bani.

Celor ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vëndătorilor, se dă rabatul cuvenit.

